

**PRILOG VODIČU KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.**

**NACIONALNI ISPITI ZA UČENIKE OSMOGA RAZREDA
KOJI SE ŠKOLUJU NA JEZIKU
I PISMU NACIONALNIH MANJINA**

1. ČEŠKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom djelatnosti čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkoga jezika kao sustava. Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A) (Narodne novine, br. 114/19¹).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz dvaju područja, od čega prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. *Čitanje s razumijevanjem:*

- a) *Čitanje epskoga teksta*
- b) *Čitanje lirskoga teksta*
- c) *Čitanje neknjiževnoga teksta*

2. *Češki jezik.*

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A).

U tablici 1. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkoga jezika

Područje ispitivanja	Potpodručje ispitivanja	Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda
<i>Čitanje s razumijevanjem</i>	<i>Čitanje epskoga teksta</i>	OŠ ČJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta. OŠ ČJ A.5.7. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.	– čita s razumijevanjem tekstove – uočava sastavne elemente grafičke strukture teksta – čita tekst i izdvaja ključne riječi da bi razumio značenje teksta u cjelini
	<i>Čitanje lirskoga teksta</i>	OŠ ČJ C.5.1. Učenik razlikuje izvore informacija i pronalazi potrebne informacije. OŠ ČJ A.6.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta u cjelini.	– odgovara na postavljena pitanja o pročitanome tekstu – prepoznaje, uočava i objašnjava obilježja tekstova prema vrsti, obliku, sadržaju i svrsi – učenik uočava različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu
	<i>Čitanje neknjiževnoga tekst</i>	OŠ ČJ C.6.1. Učenik razlikuje izvore informacija, pronalazi i izabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost. OŠ ČJ A.7.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, uspoređuje podatke ili činjenice prema važnosti te interpretira značenje teksta u cjelini. OŠ ČJ A.7.6.	– uočava razliku između standardnoga češkog govora i razgovornoga češkog jezika – prepoznaje češke neknjiževne riječi – provjerava točnost informacija u polaznome tekstu – prepoznaje značenje ključnih riječi i glavnih ideja u kontekstu čitanoga teksta

		<p>Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima. OŠ ČJ C.7.1. Učenik samostalno izabire informacije iz različitih izvora (časopis, internet) te provjerava njihovu korisnost i točnost koje su bitne za rješavanje postavljenih zadataka. OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom. OŠ ČJ A.8.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima, samostalno istražuje informacije o tekstnim vrstama i događajima važnima za razvoj češkoga jezika. OŠ ČJ C.8.1. Učenik vrednuje informacije i izvore informacija te organizira izabrane informacije i povezuje ih s postojećim znanjem radi rješavanja problemske situacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pregledava, traži i izabire bitne podatke iz čitanoga teksta – tuđice zamjenjuje češkim riječima – izabire potrebne informacije, tj. odgovore – uspoređuje značenje riječi – razlikuje sinonime, homonime i antonime – razlikuje standardni i nestandardni češki jezik – analizira različita značenja tekstova
--	--	---	--

<p>Češki jezik</p>		<p>OŠ ČJ A.5.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu.</p> <p>OŠ ČJ A.6.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema smjernicama.</p> <p>OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljачkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – koristi se pravilnim morfološkim oblicima svih vrsta riječi – prepoznaje gramatičko ustrojstvo rečenice, tj. sljedeće sintaktičke kategorije: predikat, subjekt, objekt i priložne oznake te atribut i apoziciju na oglednim i čestim primjerima – objašnjava rečenice po sastavu: jednostavne i složene rečenice – točno prepoznaje ispred kojih veznika pisati zarez – prepoznaje sinonime i antonime koje je pročitao u polaznome tekstu – odabire riječi i rečenice u skladu s pravopisnom i gramatičkom normom – razlikuje književne i razgovorne riječi i oblike – koristi se točnim oblicima svih vrsta riječi – pravilno odabire glagole, prepoznaje te primjenjuje stečena morfološka znanja o glagolskim oblicima u svim vremenima, u svim trima glagolskim
--------------------	--	--	---

			načinima i u obama glagolskim vidovima
--	--	--	--

1.3. STRUKTURA ISPITA

Prvo područje ispitivanja *Čitanje s razumijevanjem* sadrži 15 zadataka, od čega se 5 zadataka odnosi na potpodručje *Čitanje epskoga teksta*, 5 zadataka na potpodručje *Čitanje lirskoga teksta*, a 5 zadataka na potpodručje *Čitanje neknjiževnoga teksta*. Drugo područje ispitivanja *Češki jezik* također sadrži 15 zadataka. Svaki zadatak u ispitju nosi jedan bod. Ispit sadrži ukupno **30 zadataka** i donosi ukupno **30 bodova**.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svako područje i potpodručje ispitivanja

Područje ispitivanja	Potpodručje ispitivanja	Broj zadataka	Broj bodova
<i>Čitanje s razumijevanjem</i>	<i>Čitanje epskoga teksta</i>	5	5
	<i>Čitanje lirskoga teksta</i>	5	5
	<i>Čitanje neknjiževnoga teksta</i>	5	5
<i>Češki jezik</i>		15	15
Ukupno		30	30

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika ukupno traje **90 minuta** bez stanke.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorně si přečtete následující text. (Pozorno pročítajte sljedeći tekst.)

František Halas: Co všechno musí dělat jaro

Vytáhnout trávu z hlíny

a na zeleno natřít.

Načernit pěkně stíny

a všechno živé sbratřit.

Nachystat noty ptáčkům,

obléci nahé stromy,

vysmát se poškoláčkům,

pozlatit střechy, domy.

1. Co všechno musí dělat jaro?

A. *Nachystat noty ptáčkům*

B. *Nachystat noty poškoláčkům*

C. *Nachystat noty stínům*

D. *Nachystat noty stromům*

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

1. Jakého slovního druhu je slovo *pěkně* ve spojení *Načernit pěkně stíny*?

- A. citoslovce
- B. částice
- C. příslovce
- D. přídavné jméno

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Češki jezik*

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

2. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM (MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST)

2.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a diákok tantárgyi ismereteit, valamint az ismeretek alkalmazását lehetővé tevő készségeket hivatott felmérni. A vizsga elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, különféle típusú szövegek létrehozását, valamint a magyar nyelv rendszerének ismeretét ellenőrzi. A felmérés összhangban van a magyar nyelv és irodalom tantárgy (A modell) nemzeti alaptantervével (curriculumával²).

2.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola nyolcadik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsoltn (az egyiket két részterületre osztva) vizsgálja:

1. Magyar nyelv és kommunikáció
2. Szövegértés
 - a) Gyakorlati szöveg értése
 - b) Irodalmi szöveg értése
3. Szövegalkotás

A felmérés a magyar nyelv és kommunikáció, az irodalom és irodalmi alkotások és a médiakultúra témakört érintve ellenőrzi a diákok készségeit az alábbi fejlesztési területeken: irodalomelmélet, műelemzés, műismeret, szövegértés, szövegalkotás, illetve a nyelvi szintek és az azokra vonatkozó helyesírási szabályok alkalmazása.

Az elvárásokat az általános iskola 5-8. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési célok adják meg, annak figyelembevételével, hogy az adott célhoz kapcsolódóan mely eredménycélok teljesítése elvárható a felmérés megírásakor.

Az alábbi táblázat tartalmazza azon eredménycélokat, melyek megvalósításának mértékét a felmérés vizsgálni kívánja, illetve azokat a tartalmi elvárásokat, amelyeknek a diákoknak meg kell felelniük.

² Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A) (NN/83/2020-1555)

Fejlesztési terület	Eredménycélok	Oktatási-nevelési elvárások
Magyar nyelv és kommunikáció	<p>ÁI MNY A.5.2. A tanuló érthetően fejezi ki véleményét az adott témának megfelelően. Az újonnan megismert szavakat és kifejezéseket használja szóbeli és írásbeli szövegekben.</p> <p>ÁI MNY A.5.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Hangtani és alaktani elemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.6.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondat típusokat felismer, megnevez és megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.</p> <p>ÁI MNY A.5.4. A tanuló a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatot használja. Felismeri és használja az állandósult szókapcsolatokat.</p>	<p>Használja az újonnan megismert szavakat, kifejezéseket és a szinonimákat.</p> <p>Hangtan: magánhangzó (hosszú–rövid; mély–magas), mássalhangzó (egyjegyű–kétjegyű–háromjegyű; zöngés–zöngétlen);</p> <p>Csoportosítja és jellemzi a hangzókat.</p> <p>Szavak szerkezete: egyszerű szó, összetett szó Szóelemek: szótő, toldalék: képző, jel, rag Szófajok: ige, névszók: főnév (köznév és tulajdonnév – személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, csillagnév, díjak és kitüntetések nevei, címek;) melléknév, számnév (tőszámnév, törtszámnév, sorszámnév, határozatlan számnév), névmás (személyes, birtokos, kölcsönös, visszaható, határozatlan, általános, mutató, kérdő); határozószó, igenév (főnévi, melléknévi – befejezett, folyamatos, beálló –, határozói), viszonyzó: névelő, névutó, igekötő, kötőszó, segédige, módosítószó; mondatszók: indulatszó, felelő-, kérdő-, és társalgási szó, módosítószó, hangutánzó mondatszószó</p> <p>Felismeri a szóelemeket, megadott toldaléktípussal lát el szóalakokat. Felismeri a szófajok példáit, csoportosítja a szavakat szófajok szerint.</p>

	<p>ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét. Vitapartnerét meghallgatja.</p> <p>ÁI MNY C.8.2. A tanuló felismeri és leírja a média nyelvhasználatra gyakorolt hatását, véleményt alkot erről a folyamatról.</p>	<p>Mondattan: egyszerű mondat, összetett mondat; állító mondat, tagadó mondat, mondatrészttagadás; a predikativ szerkezet: az alany, az állítmány; bővítmények: tárgy, határozók (időhatározó, helyhatározó, képes helyhatározó, számhatározó, módhatározó, állapothatározó, mód-állapothatározó, társhatározó, eszközhhatározó, eredethatározó, eredményhatározó, okhatározó, célhatározó, fokhatározó, mértékhatározó, részeshatározó, hasonlító határozó, vonzathatározó), jelzők (minőségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző, értelmező jelző) Adott mondat elemeinek mondatrészi szerepét meghatározza, ágrajzon az elemeket felismeri, adott mondat alapján az ágrajzot kiegészíti. Felismeri és alkalmazza a különböző igemódokat, igeidőket, a melléknévfokozás és számnévfokozás eseteit.</p> <p>Összetett mondatok: alárendelő összetett mondat – mellérendelő összetett mondat (a típust a felmérés időpontjára való tekintettel nem kell megadni)</p> <p>Érvényesíti a nyelvhelyességi és helyesírási szabályokat: Szóelemző írásmód elvének követése. A hangok hosszúságának megfelelő jelölése, a j hang kétféle jelölése. Tulajdonnevek helyesírása, tulajdonnevekből képzett melléknevek</p>
--	--	---

		helyesírása, fokozott melléknevek és helyesírásuk, igekötő és ige kapcsolatának helyesírása Mondatközi és mondatvégi írásjelek.
Gyakorlati szöveg értése	<p>ÁI MNY A.5.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.</p> <p>ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.</p> <p>ÁI MNY C.7.1 A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).</p> <p>ÁI MNY C.8.1. A tanuló megkülönbözteti a sajtóműfajokat, ezeknek megfelelő különböző közvetítő közegű (platformú) médiaproduktumokat hoz létre. Reflektál a médiaüzenetek realitáshoz való viszonyára.</p>	<p>A szövegértés alapvető eljárásait alkalmazza (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolatok, vázlatkészítés, összefoglalás)</p> <p>Az olvasott szöveget szerkezeti egységekre bontja, megadott szerkezeti egységeket összefoglal, összefüggésbe hoz egymással és a szöveg egészével.</p> <p>Lábjegyzet, szómagyarázat használatával értelmezi és alkalmazza a számára ismeretlen kifejezéseket.</p> <p>Összekapcsolja a grafikus és szöveges elemek jelentésmezejét és hatását. Vizuális elemeket kiegészít, értelmez, szöveg alapján kiegészít.</p> <p>A különböző műfajú médiaszöveg szó szerinti és azon túli üzenetét értelmezi.</p>
Irodalmi szöveg értése	<p>ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.</p> <p>ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően</p>	<p>A tanuló az irodalmi szöveg értelmezésére vonatkozó kérdésre adott válaszát jólformált mondatokkal, megfelelő stílust használva fejezi ki.</p> <p>Műforma: próza, vers Verselési mód: ütemhangsúlyos vagy magyaros verselés (szótagszám megállapítása), időmértékes</p>

	<p>ÁI MNY B.6.1. A tanuló felismeri a tanult műformákat, műfajokat, műnemeket, jellemzőiket azonosítja. Felismeri és megnevezi a stilisztikai kifejezőeszközöket.</p> <p>ÁI MNY B.7.1. A tanuló megkülönbözteti és leírja az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket, korszakokat.</p> <p>ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.</p> <p>ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a műnek.</p> <p>ÁI MNY B.5.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket felismeri, illetve azokból idéz.</p> <p>ÁI MNY B.7.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket megnevezi, azokra vonatkozó ismereteit kifejti, illetve idéz belőlük.</p>	<p>verselés (hosszú-rövid szótagok felismerése) Rímfajták: páros rím, bokorrím, keresztrím, félrím, ölelkező rím Műnemek: epika, líra, dráma Műfajok, verstípusok: mese (népmese, műmese), elbeszélő költemény, regény, dal, ballada, monda, legenda, történelmi regény, novella, karcolat, tragédia, komédia, epigramma, elégia, himnusz Stilisztikai eszközök: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, alliteráció, metonímia, allegória, szótőismétlés, túlzás, inverzió Korszakok: romantika, modern</p>
Szövegalkotás	<p>ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és</p>	<p>Az értékelési szempontokat ismertető táblázatban részletezett tartalmi, szerkezeti és nyelvi elvárásoknak megfelel.</p>

	<p>kommunikációs szándéknak megfelelően.</p> <p>ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondatszerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.</p> <p>ÁI MNY A.8.2. A tanuló összefüggő, kifejező szöveget hoz létre és ad elő. Az újonnan megismert szóalkotási módokat és az összetett mondatokat beépíti a szövegalkotási folyamatába.</p> <p>ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.</p> <p>ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét.</p>	
--	--	--

Az alábbi táblázat a műelemző esszé/kreatív fogalmazás értékelési elemeit és az elérhető összpontszámot mutatja.

Jelölés	Az értékelés elemei	Leírások		Pontszám	Az elemek százalékos aránya az összpontszámhoz viszonyítva
A	Tartalmi minőség	A1	a téma pontos megközelítése	2	36 %
		A2	a téma, illetve az arra vonatkozó vélemény tartalmas kifejtése, világos értelmezése	3	
		A3	a témára vonatkozó tudás meggyőző alkalmazása / az intermediális viszony megteremtése	2	
		A4	az írásmű eredetisége és érdeklődést keltő ereje	2	
B	Szerkezet	B1	szerkezeti tagolás: bevezetés, tárgyalás, befejezés	3	24 %
		B2	a szöveg felépítésének logikus, előrehaladó menete	2	
		B3	az adott terjedelem megtartása	1	
C	Nyelvi minőség	C1	egyértelmű, gördülékeny megfogalmazás	2	40 %
		C2	kellő változatossággal használt mondatfajták	2	
		C3	A választott műfajnak, továbbá esszé esetén a köznyelvi, kreatív fogalmazás esetén a választott nyelvi	3	

			regiszternek megfelelő stílus és szóhasználat		
		C4	a nyelvhelyességi és helyesírási alapszabályok alkalmazása	3	
Összesen				25	100 %

Az értékelésre vonatkozó kiegészítő utasítások

A diák esszéje nulla ponttal (0) értékelendő, ha a diák:

- illetlenül fejezi ki magát
- firkál a tisztázati lapra
- a jelölt témát téveszt
- írásműve nem felel meg a terjedelmi követelményeknek (ha kevesebb 180 szónál)
- kézírása olvashatatlan
- írásművét nagy nyomtatott betűvel írta.

2.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE

A felmérést három egység építi fel.

Az első a *Magyar nyelv és kommunikáció* területét ellenőrzi. Ebben a kizárólag feleletválasztó kérdéseket tartalmazó részben összesen 20 pont szerezhető.

A szövegértelmezés készségét két részterületre bontva vizsgálja a felmérés. A *Gyakorlati szöveg értését* feleletválasztó kérdésekkel méri, melyek megoldásával 10 pont szerezhető. Ebben a részben a diákok a hétköznapi élet szövegeivel találkozhatnak (cikk, ismeretterjesztő szöveg, használati utasítás, működési leírás, esszé stb.), melyek tartalmazzak verbális és grafikus (diagram, kép, térkép, ábra, táblázat stb.) elemeket is.

Az *Irodalmi szöveg értésére* zárt és nyitott kérdések is vonatkoznak összesen 15 pontért. Ebben a részben a tantárgy nemzeti alaptantervében kötelező olvasmányként nem szereplő, magyar irodalmi alkotásra vonatkozóan értő-értelmező kérdésekre ad választ a diák, illetve a műhöz kapcsolódóan számot ad irodalomelméleti és műismereti tudásáról.

A *Szövegalkotás* készségét ellenőrző szakaszban a diák két feladat közül választhat. Az egyik választható feladat egy adott vizuális alkotáshoz kapcsolódó kreatív fogalmazás (akár esszé, akár történet) megírása, a másik pedig meghatározott témájú érvelő esszé megírása. A megírt szövegért 25 pont adható.

A felmérés összesen 46 feladatot tartalmaz, melyek megoldásával 70 pont szerezhető.

		Feladatok száma	Pontszám
Magyar nyelv és kommunikáció		20	20
Szövegértés	Gyakorlati szöveg értése	10	10
	Irodalmi szöveg értése	15	15
Szövegalkotás		1	25
Összesen		46	70

A felmérés feladatainak megoldására összesen 120 perc áll a diák rendelkezésére. Az első két vizsgarészre összesen 60 percet, a szövegalkotásra további 60 percet fordíthat. E kettő között 20 perc szünetet kell biztosítani a tanuló számára.

2.3. MINTAFELADATOK

MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

1, Az alábbi szavak közül melyik lehet főnév és ige is?

- A) szél
- B) tol
- C) vár
- D) tál

Helyes megoldás: C) vár – 1 pont

Eredménycélok:

ÁI MNY A.6.3.

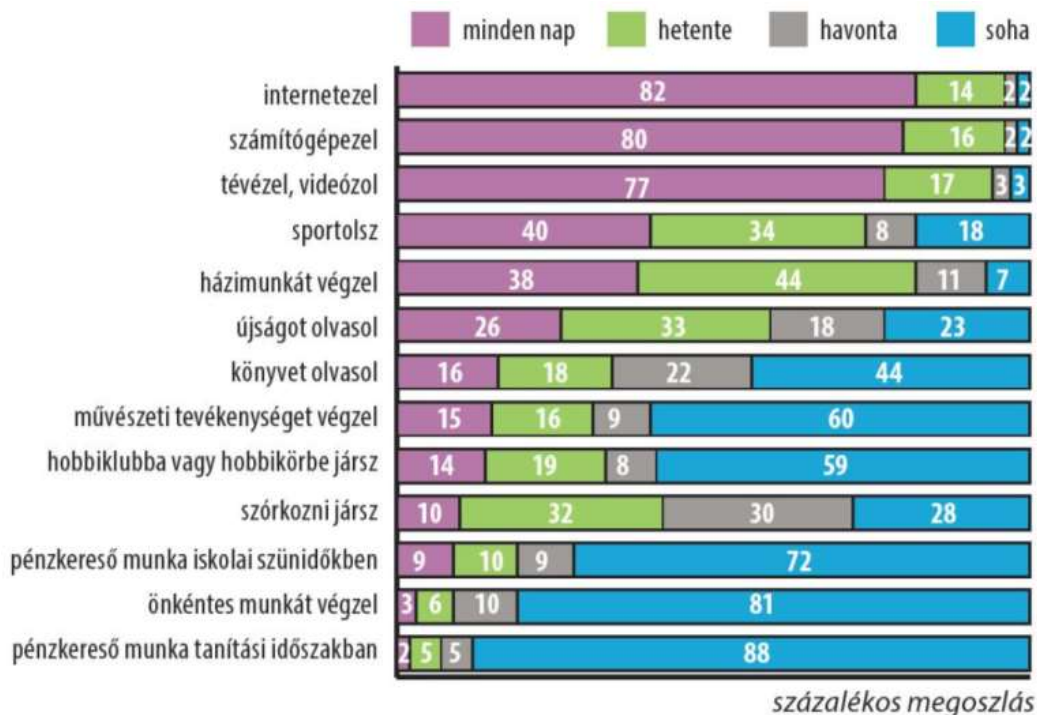
A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: közepes

GYAKORLATI SZÖVEG ÉRTÉSE

A diagram egy Székesfehérvárott végzett felmérés eredményét mutatja.

(forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetiismeret_10/lecke_03_029)

1, Melyik állítás HAMIS az alábbiak közül?

- A) A legtöbb megkérdezett naponta tévézik.
- B) Többen járnak havonta szórakozni, mint ahányan összesen önkénteskednek.
- C) Többen önkénteskednek, mint ahányan dolgoznak
- D) Több gyerek tévézik rendszeresen, mint sportol.

Helyes megoldás: C) -1 pont

Eredménycélok:

ÁI MNY A.5.1.

A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.

ÁI MNY C.7.1

A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: közepes

IRODALMI SZÖVEG ÉRTÉSE

Olvasd el a verset, majd válaszolj a kérdésre!

Juhász Gyula: Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstöseks a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

1. Milyen metaforával ábrázolja az estét az első versszak?

.....

Helyes megoldás: pl. pók; barna pók; hálót szövő pók; az este olyan, mint egy pók –
1 pont

Önmagukban nem elfogadható válaszok: háló, barna, est

Eredménycélok:

ÁI MNY B.7.1.

A tanuló megkülönbözteti és leírja az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket, korszakokat.

ÁI MNY B.7.2.

A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: nehéz

3. SRPSKI JEZIK

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituje se ovladanost književnim, jezičnim i medijskim sadržajima te poznavanje i usvojenost pravopisne norme srpskoga jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilichnome pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A) (NN, br. 10/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Jezik*
 - a) *Vrste riječi*
 - b) *Jednostavna i složena rečenica*
 - c) *Tvorba riječi*
 - d) *Glasovne promjene*
 - e) *Povijest jezika*
2. *Književnost*
 - a) *Književni rodovi i vrste*
 - b) *Usmena i autorska književnost*
 - c) *Stilistika i versifikacija*
3. *Kultura izražavanja*
 - a) *Privatna i službena korespondencija*
 - b) *Opisivanje*
 - c) *Bogaćenje rječnika*
4. *Mediji*
 - a) *Film i filmska izražajna sredstva*
 - b) *Digitalni i tiskani mediji*
5. *Pravopis.*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Od tih se odgojno-obrazovnih ishoda u školskoj godini 2022./2023. ispituje dio ishoda iz svakoga područja ispitivanja.

U tablici 3. za svako područje/potpodručje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

Područje/potpodručje ispitivanja	Odgojno-obrazovni ishodi	Nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja
<p>Jezik</p> <p>a) <i>Vrste riječi</i> b) <i>Jednostavna i složena rečenica</i> c) <i>Tvorba riječi</i> d) <i>Glasovne promjene</i> e) <i>Povijest jezika</i></p>	<p>SJ OŠ B. 5.2. Učenik razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u rečenici i/ili tekstu.</p> <p>SJ OŠ B.5.3. Učenik razlikuje, oblikuje i preoblikuje jednostavnu rečenicu.</p> <p>SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.6.2. Učenik razlikuje odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu.</p> <p>SJ OŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.7.3. Učenik analizira složenu rečenicu.</p> <p>SJ OŠ B.8.3. Učenik razlikuje, analizira i primjenjuje jednostavne i složene rečenice u sporazumijevanju.</p> <p>SJ OŠ B.8.5.</p>	<p>Jezikoslovni pojmovi:</p> <p>Morfološke kategorije: rod, broj, padež, lice i vrijeme</p> <p>Nepromjenjive vrste riječi: prilozi, prijedlozi, veznici, uskllici, čestice</p> <p>Promjenjive vrste riječi: glagoli, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi</p> <p>Glagolske kategorije: vid i rod</p> <p>Glagolski oblici: nelični: infinitiv, glagolski pridjevi i prilozi lični: prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I, futur II;</p> <p>imperativ, potencijal</p> <p>Glasovne promjene: palatalizacija, sibilizacija, nepostojano a, jotacija, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu izgovora, prelazak l u o, gubljenje suglasnika</p> <p>Rečenica:</p>

	<p>Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti.</p>	<p>služba riječi u rečenici</p> <p>sintagma i naporedni odnosi među nezavisnim rečenicama</p> <p>zavisne rečenice</p> <p>Povijest jezika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj slovenske i srpske pismenosti • Vukova reforma jezika, pisma i pravopisa
<p>Književnost a) <i>Književni rodovi i vrste</i> b) <i>Usmena i autorska književnost</i> c) <i>Stilistika i versifikacija</i></p>	<p>SJ OŠ A.5.1. Učenik razlikuje osnovne značajke književnih rodova (lirika, epika, drama).</p> <p>SJ OŠ A.5.4. Učenik razlikuje osnovne značajke lirske i lirsko-epske umjetničke te lirske i epske narodne pjesme.</p> <p>SJ OŠ A.6.1. Učenik uočava i razlikuje određene književne vrste usmene i autorske književnosti.</p> <p>SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.</p> <p>SJ OŠ A.7.5. Učenik razlikuje pjesmu u stihu i pjesmu u prozi, analizira ulogu stilskih</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <p>lirika (narodna i umjetnička poezija)</p> <p>epika (narodna poezija i proza, umjetnička proza)</p> <p>drama (komedija (vrste komedija)</p> <p>Književnoteorijski pojmovi:</p> <p>vrste pripovijedanja</p> <p>stilska sredstva</p> <p>stih, strofa, rima</p>

	<p>izražajnih sredstava u književnom djelu.</p> <p>SJ OŠ A.8.2.</p> <p>Učenik iskazuje doživljaj književnoga djela i kritički ga vrednuje.</p> <p>SJ OŠ A.8.3.</p> <p>Učenik uočava osobine epsko-lirskih vrsta, prepoznaje osnovne književno znanstvene vrste i složenija jezično-stilska sredstva.</p>	
<p><i>Kultura izražavanja</i></p> <p>a) <i>Privatna i službena korespondencija</i></p> <p>b) <i>Opisivanje</i></p> <p>c) <i>Bogaćenje rječnika</i></p>	<p>SJ OŠ C.5.2.</p> <p>Učenik razvija vještinu izražajnoga i istraživačkoga čitanja.</p> <p>SJ OŠ B.6.1.</p> <p>Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ C.6.2.</p> <p>Učenik razvija vještine istraživačkoga i interpretativnoga čitanja te izražajnoga čitanja i kazivanja.</p> <p>SJ OŠ C.6.3.</p> <p>Učenik piše tekst jednostavnih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.</p> <p>SJ OŠ B.7.1.</p>	<p>Privatna i službena korespondencija: čestitka, pozivnica, zahvalnica, službeno i privatno pismo, e-poruka</p> <p>Opisivanje: interijer, eksterijer, pejzaž, portret</p> <p>Bogaćenje rječnika: frazeologizmi, sinonimi, homonimi, paronimi, antonimi, hipokoristici, pejorativi, žargonizmi, dijalektizmi, lokalizmi, neologizmi, deminutivi, agumentativi, arhaizmi, istoricizmi, termini, pozajmljenice i tuđice</p>

	<p>Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije.</p> <p>SJ OŠ C.7.2.</p> <p>Učenik istraživački čita, procjenjuje tekst i razvija svoje izražajne govorne sposobnosti.</p> <p>SJ OŠ C.7.3.</p> <p>Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.</p> <p>SJ OŠ B.8.1.</p> <p>Učenik objašnjava, razlikuje, povezuje i primjenjuje osnovne leksičko-semantičke kategorije u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.8.5.</p> <p>Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti.</p>	
<p><i>Mediji</i></p> <p>a) <i>Film i filmska izražajna sredstva</i></p> <p>b) <i>Digitalni i tiskani mediji</i></p>	<p>SJ OŠ D.5.2.</p> <p>Učenik razlikuje grafičke elemente i uočava postupke kojima se postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija.</p> <p>SJ OŠ D.6.2.</p> <p>Učenik objašnjava kako se pomoću grafičkih elemenata postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija.</p> <p>SJ OŠ D.7.1.</p>	<p>Strip</p> <p>Internet</p> <p>Empirijska i medijska stvarnost</p> <p>Visoka i pop kultura</p> <p>Film i filmska izražajna sredstva: filmski rodovi i vrste kadar, scena, sekvenca</p> <p>Digitalni i tiskani mediji: reklama, novinski tekstovi</p>

	<p>Učenik razlikuje empirijsku i medijsku stvarnost. SJ OŠ D.7.2.</p> <p>Učenik razlikuje visoku i popularnu kulturu. SJ OŠ D.8.1.</p> <p>Učenik istražuje utjecaj reklamnoga panoa i reklamnoga spota na širu populaciju. SJ OŠ D.8.2.</p> <p>Učenik razlikuje filmska izražajna sredstva i efekte i objašnjava kako se pomoću njih prenose poruke.</p>	
<p><i>Pravopis</i></p>	<p>SJ OŠ B.5.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.5.5. Učenik uspoređuje standardni srpski jezik i zavičajni govor.</p> <p>SJ OŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.7.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u pisanoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova.</p>	<p>Pravopisni sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veliko početno slovo u imenima i nazivima • skraćenice • interpunkcijski znakovi • sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi • upravni i neupravni govor <p>*Navedeni nastavni sadržaji mogu se ispitati i u području ispitivanja jezika.</p>

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole integrirani je ispit kojim se ispituju sljedeća područja: *Jezik, Književnost, Kultura izražavanja, Mediji i Pravopis*. Ispit sadrži trideset zadataka (25 zadataka zatvorenoga tipa i 5 zadataka otvorenoga tipa) od kojih se 11 odnosi na polazni tekst u kojima se ispituje znanje koje obuhvata područja *Jezik* i *Književnost*. Sljedećih 19 zadataka odnosi se na svih pet područja. Ispit sadrži ukupno 30 bodova (svaki zadatak nosi jedan bod).

U tablici navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Područje	Broj zadataka	Broj bodova
<i>Jezik</i>	10	10
<i>Književnost</i>	9	9
<i>Kultura izražavanja</i>	4	4
<i>Mediji</i>	2	2
<i>Pravopis</i>	5	5

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika **traje 75 minuta**.

1. primjer

1. Прочитај следећи одломак, а затим одговори на питање.

„Мртво море“ (одломка)

„Млад један човек изда на јавност збирку својих песама. Песме су биле лепе, пуне дубоког, искреног осећања и идеала. Цело друштво дочека књигу с негодовањем. Нико је није читао, нити је хтео читати; али коме год дође до руку, одмах направи лице кисело, претури листове на два-три места и пропипа листове, као да гледа квалитет хартије, одгурне књигу од себе као какву најодвратнију ствар на свету, окрене с презрењем главу на другу страну и изговори јетко:

– Песме?!... Којешта!...

– Ко зна?... Можда има лепих ствари?! – додао би неко при таквом разговору.

Први се прекрсти, понамести се на седишту, па с изразом сажаљења на лицу мери свог друга и клима главом, па ће тек рећи:

– Ти си луђи него овај што пише ове трице! – Ту шорне књигу врхом од прстију још даље од себе, с таквим изразом лица као да је додирнуо што нечисто, прљаво, а потом дода:

- Кад тако говориш, јеси ли ти читао ту књигу?
- Нисам.
- Е па?
- Ја и не тврдим да је добра, али кажем: можда је добра!... А јеси ли, опет, ти читао?
- Па зар ове трице да читам? Макар да полудим, а при чистој свести ја то не читам...“

Којем књижевном роду припада наведени одломак?

- а) лирика
- б) епика
- в) драма
- г) приповетка

Тоčan odgovor: В

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Književni rodovi i vrste*

Odgojno-obrazovni ishod: SJ OŠ A.5.1. Učenik razlikuje osnovne značajke književnih rodova (lirika, epika, drama).

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Одреди род, број и падеж подвучене речи у следећој реченици.

Млад један човек изда на јавност збирку својих песама.

- а) женски род, једина, акузатив
- б) женски род, множина, акузатив
- в) мушки род, множина, номинатив
- г) мушки род, множина, акузатив

Тоčan odgovor: А

Područje ispitivanja: *Jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Vrste riječi*

Odgojno-obrazovni ishodi:

SJ OŠ B. 5.2. Učenik razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u rečenici i/ili tekstu

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Препознај која стилска фигура је подвучена у наведеним стиховима.

Видећеш шта кад једног дана
чуперак нечије косе туђе
мало у твоју главу уђе,
па се умудриш,
удрвениш,
па мало-мало па... поцрвениш,
па грицкаш нокте,
и кријеш лице,
па шаљеш тајне цедуљице,
па нешто куњаш,
па се мучиш,
па учиш – а све којешта учиш.

Тоčan odgovor: gradacija

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Stilistika i versifikacija*

Odgojno-obrazovni ishodi: SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. LINGUA ITALIANA (Lingua materna)

4.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana al termine dell'ottava classe della scuola elementare nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)³ (GU, n. 81/19).

4.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti:

1. *Lettura*
2. *Scrittura*
3. *Riflessione sulla lingua*

Con l'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla V all'VIII classe.

Nella seguente tabella sono riportati gli ambiti, gli esiti formativi e i relativi contenuti per la realizzazione degli esiti formativi sui quali si basa il presente esame.

AMBITO	ESITO	CONTENUTI
<i>Lettura</i> - tecnica e contenuto	SE LIT C.5.1. SE LIT C.6.1. SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il	analisi e sintesi dei testi letti; scopo, informazioni chiave, 5W, elementi grafici, struttura del testo (introduzione, sviluppo, conclusione), sequenze, tecniche narrative, ordine logico, cronologico e spaziale; ipotesi, messaggio, scopo e intenzione comunicativa dell'autore; informazioni chiave (esplicite e implicite)

³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

<p>- struttura</p>	<p>tema e formula giudizi personali.</p> <p>SE LIT C.7.2.</p> <p>L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.</p>	<p>verso, rima, strofa, figure retoriche (paragone, similitudine, metafora, personificazione, onomatopea); caratteristiche formali del testo poetico, testi poetici dialettali</p> <p>testo narrativo (favola, fiaba, racconto fantastico, mito, racconto/romanzo d'avventura, diario, lettera, racconto giallo, autobiografia, cronaca, narrazione umoristica, diario</p> <p>di viaggio, intervista, cronaca, aneddoto, relazione, ipertesto), descrittivo, espositivo, regolativo, poetico e teatrale</p>
<p><i>Riflessione sulla lingua</i></p> <p>- grammatica</p>	<p>SE LIT D.7.1.</p> <p>L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.</p>	<p>convenzioni ortografiche e fonologiche</p> <p>le parti variabili del discorso (l'articolo, il nome, l'aggettivo, il verbo, il pronome)</p> <p>le parti invariabili del discorso (la preposizione, l'avverbio, l'interiezione, la congiunzione)</p> <p>la frase semplice</p>

<p>- lessico</p>	<p>SE LIT D.7.2.</p> <p>L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.</p>	<p>(soggetto, predicato, attributo, apposizione, complementi diretti e indiretti)</p> <p>verbi transitivi e intransitivi, forma attiva, passiva e riflessiva, verbi irregolari e particolari;</p> <p>periodo semplice, composto e complesso, proposizioni subordinate (soggettiva, oggettiva, interrogativa indiretta, modale, temporale, causale, finale)</p> <p>i connettivi</p> <p>significato, accezioni di significato, significato figurato, termini specifici e settoriali, sinonimi e contrari, registro, dialetto, plurilinguismo</p>
<p><i>Scrittura</i></p> <p>- produzione autonoma</p>	<p>SE LIT B.8.2.</p> <p>L'allievo scrive testi coerenti e coesi di vario tipo, corretti nella forma e nel contenuto.</p>	<p>testo narrativo;</p> <p>coesione, coerenza, tempo della narrazione</p>

4.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formato da due unità d'esame: *Lettura e Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Lettura e Riflessione sulla lingua* nella prima unità d'esame contengono complessivamente 46 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* nella seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 24 punti. L'esame contiene complessivamente 47 esercizi per un totale di 70 punti.

Nella seguente tabella è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

AMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
LETTURA	22	22
RIFLESSIONE SULLA LINGUA	24	24
SCRITTURA	1	24
TOTALE	47	70

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di 180 minuti. Ogni unità d'esame dura 90 minuti con una pausa di 30 minuti.

4.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

I due gabbiani

C'era una volta un albero di specie sconosciuta su un isolotto deserto dell'oceano. Aveva foglie gigantesche e i suoi rami pendevano sul mare.

Siccome le stagioni non esistevano ancora, le sue foglie non appassivano mai.

Un giorno, però, si alzò un vento impetuoso e alcune foglie caddero in mare. Quasi tutte scomparvero tra le onde; solo due riuscirono a galleggiare.

Trasportate dalla corrente vagarono a lungo, sino a quando una sorta di mulinello schiumeggiante le fece scendere lentamente nell'abisso oceanico dove si trasformarono in una coppia di bianchi gabbiani.

Ce ne volle però del tempo perché ritrovassero la superficie marina: risalire contro corrente non fu facile. Quando ci arrivarono, aprirono le ali e seppero cosa voleva dire volare. Lo fecero per giorni e giorni, ma non videro che l'infinito schiumeggiare dell'oceano.

Allora ebbero voglia di ritrovare l'isolotto sul quale erano nati come foglie d'un albero strano. Dovettero volare molto per riscoprirlo e solo quando ci riuscirono furono veramente felici. [...]

(da S. Bertino, *Miti e leggende del mare*, Bompiani, Milano, 1997)

Dove si trasformarono le foglie in una coppia di bianchi gabbiani?

A Sull'albero

B Sulla superficie marina

C In fondo all'oceano

D Sull'isolotto

Risposta esatta: C

Ambito: *Lettura – testo narrativo*

Esito: SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: Comprensione

Livello di difficoltà: Bassa

Il Esempio

Da quale termine può venir sostituita la parola sottolineata nella seguente proposizione?

Trasportate dalla corrente vagarono a lungo...

A Marciarono

B Saltarono

C Girovagarono

D Corsero

Risposta esatta: C

Ambito: *Riflessione sulla lingua - lessico*

Esito: SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.

Abilità cognitiva: Conoscenza

Livello di difficoltà: Media

III Esempio

Qual è il participio passato del verbo sottolineato?

Aveva foglie gigantesche e i suoi rami pendevano sul mare.

- A penduto
- B peso
- C pendente
- D avendo peso

Risposta esatta: B

Ambito: Riflessione sulla lingua - grammatica

Esito: SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.

Abilità cognitiva: Comprensione

Livello di difficoltà: Alta